

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola T. G. Masaryka Žiželice, okres Kolín

Komenského 377, 281 29 Žiželice nad Cidlinou

Identifikátor školy: 600 045 471

Termín konání inspekce: 8. – 10. říjen 2003

Čj.:	021 192/03-5161
Signatura:	oc1cx102

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole a ve školní družině vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v českém jazyku, matematice, skupině předmětů přírodopisu a chemii a ve školní družině vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v českém jazyku, matematice, skupině předmětů přírodopisu a chemie a ve školní družině vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola T. G. Masaryka tvoří od roku 1931 výraznou dominantu obce Žiželice v okrese Kolín. Hospodaří a vystupuje od 1. ledna 2003 spolu se školní jídelnou a školní družinou jako právní subjekt. Zřizovatelem této příspěvkové organizace je Obec Žiželice, Masarykovo náměstí 1, 281 29 Žiželice nad Cidlinou. Sdružuje základní školu s kapacitou dvě stě žáků a školní jídelnu s kapacitou jedno sto deset jídel. Rozhodnutím MŠMT (čj. 17 450/03-22) byla škole udělena výjimka z počtu žáků pro školní rok 2003/2004.

Úplně organizovanou základní školu s devíti ročníky v osmi třídách v letošním školním roce navštěvuje jedno sto třicet devět žáků. Školu navštěvují žáci ze spádových obcí a z obce Radovesnice II. Ve škole se vyučuje podle vzdělávacího programu *Základní škola čj. 16 847/96-2, ve znění úprav a doplňků čj. 25 018/98-22.*

Školní družina sídlí v budově školy. V oddělení školní družiny (dále ŠD) je zapsáno 28 dětí. Kapacitu má ŠD stanovenu na 100 žáků. Ranní družina je v provozu od 6,30 do 7,40 hodin, odpolední od 11,25 do 15,00 hodin.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Personální zabezpečení výuky předmětů v celé škole. Ve škole pracuje celkem jedenáct pedagogů. Ředitelka školy i zástupkyně splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti i délku předepsané praxe. Výchovná poradkyně má vzdělání požadované pro učitele základních škol, neabsolvovala předepsané kvalifikační studium výchovného poradenství, splňuje podmínky délky požadované praxe pro výkon této funkce. V rámci svého úvazku vyučuje na 1. a na 2. stupni praktické činnosti a rodinnou výchovu. Ve školní družině pracuje na částečný úvazek jedna zkušená vychovatelka, splňující podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Dvě učitelky nemají předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost – vychovatelka školní družiny se středoškolským pedagogickým vzděláním vyučuje sedm hodin na 1. stupni (tělesnou výchovu ve třetím ročníku a výtvarnou výchovu a praktické činnosti ve třetím a pátém ročníku). Veškerá výuka anglického jazyka od čtvrtého do devátého ročníku (celkem 15 hodin), zeměpisu (celkem 7 hodin) a vlastivědy v pátém ročníku (celkem 2 hodiny) je zabezpečena učitelkou se středoškolským nepedagogickým vzděláním. Výuku fyziky v šestém až devátém ročníku, matematiky v sedmém a devátém ročníku a informatiky, tělesné výchovy zabezpečuje vyučující s vysokoškolským vzděláním (ČVÚT) a s doplňkovým pedagogickým studiem pro střední školy. Všechny ostatní předměty (celkem 96 % odučených

hodin na 1. stupni a 81 % na 2. stupni) zajišťují učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Pedagogický sbor je v současné době vyvážený, lépe stabilizovaný na 1. stupni.

Personální podmínky výuky jsou vzhledem k naplnění odborné a pedagogické způsobilosti velmi dobré.

Organizace činnosti a provozu školy vůči zaměstnancům je dána organizačním řádem, pracovními náplněmi, vnitřním řádem a delegovanými pravomocemi, a to jak v úseku provozním pro školu i školní jídelnu, tak v úseku výchovně-vzdělávacího procesu. Organizační řád je zpracován přehledně a funkčně.

Svou zástupkyni ředitelka školy jmenovala do funkce k 1.lednu 2003 v souvislosti s přechodem školy do právní subjektivity. Zástupkyně ředitelky je statutárním zástupcem, metodicky vede pracovníky 1. stupně, zodpovídá za inventarizaci celé školy.

Oficiálně ustanoveným poradním orgánem ředitelky školy je pedagogická rada. Výuku na 1. stupni koordinuje metodické sdružení. Ovlivňuje částečně materiální vybavení školy, podílí se na sjednocení klasifikace. Nedostatečně pracuje v oblasti metodické činnosti, evaluace školy a v oblasti plánování. Činnost tohoto metodického orgánu má průměrnou úroveň. Na 2. stupni pracují dvě předmětové komise (přírodovědná a humanitní). I na ně byly v menší míře delegovány kompetence – především výběr učebnic, pomůcek a pracovních sešitů, dále částečně participují na kontrole tematických plánů.

Organizace školní družiny vychází z provozu školy a přání rodičů. Organizování výchovně vzdělávací činnosti se do jisté míry podřizuje dojíždějícím žákům a dalším aktivitám a potřebám školy (návštěva zájmových kroužků a základní umělecké školy).

Organizace činnosti a provozu školy (vůči zaměstnancům) je na velmi dobré úrovni.

Systém vedení zaměstnanců. Druhé pololetí školního roku 2002-2003 bylo poznamenáno plněním úkolů, které si vyžádala organizační změna. Ředitelka si ještě ponechávala většinu pravomocí, a to se projevilo především v sporadicky realizované kontrolní činnosti. Hospitovala pouze v prvním pololetí, navštívila všechny třídy i vyučující, nesledovala výuku výchov. Zápisy z pedagogické rady jen v malé míře dokladují projednání jejích závěrů z hospitační činnosti. Je si vědoma, že všichni učitelé nejsou ochotni přijímat nové podněty k práci, že se uchylují k rutinním zaběhnutým postupům. Účinnost jejích opatření byla nižší.

V současné době se ředitelka více zaměřila na práci své zástupkyně, která získává zkušenosti pro výkon své funkce. Přímé vedení pracovníků se uskutečňuje především v pohospitačních rozbořech a při operativním každodenním působení. Při společně uskutečněných hospitacích prokázala, že umí metodicky zhodnotit sledovanou hodinu, vytknout nedostatky, poradit. Všimá si psychohygieny práce, pestrosti metod a forem práce, většinu žáků zná, ví jaké mají problémy a jak je nutno s nimi pracovat. Již několik let podporuje všechny vyučující v dalším vzdělávání. Učitelé využívají služeb pedagogických center v Hradci Králové, v Praze, v posledních dvou letech nejvíce v Kutné Hoře. V loňském školním roce bylo další vzdělávání tematicky zaměřeno na dvě oblasti – nápravu a práci s žáky se specifickými vývojovými poruchami a zvládnutí počítačové gramotnosti. Kurzů práce s výpočetní technikou se zúčastnilo v různé míře poslušnosti devět učitelů. Začínajícím a méně zkušeným učitelům pomáhají uvádějící učitelky.

Systém vedení zaměstnanců v současné době je běžný, jeho kvalitu je možné zlepšit, slabá místa jsou vnímána a postupně odstraňována.

Hodnocení pracovníků se řídí danými pravidly. Kritéria jsou pracovníkům známa. Ředitelka zpracovala přehled, z kterého vyplývá i její hodnocení. Škola je malá, proto každý pracovník plní několik povinností souvisejících s chodem školy. Koncem školního roku požaduje ředitelka po učitelích, aby zpracovali určité sebehodnocení, uvedli aktivity a povinnosti, které

v průběhu roku plnili a vyjádřili míru úspěšnosti. Nedostatkem bylo sporadické delegování pravomocí. *Systém hodnocení zaměstnanců byl velmi dobrý.*

Personální podmínky, vzhledem k organizačním a systémovým podmínkám, byly přes dílčí nedostatky hodnoceny jako velmi dobré. Personální podmínky školní družiny byly vynikající.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

V současné době probíhá postupná rekonstrukce vnějších i vnitřních částí budovy, výměna oken, podlah aj. Na pozemku školy je nedávno vybudované hřiště a běžecká dráha. Tělocvična se zastaralým vybavením a zařízením vyžaduje rekonstrukci. Vlastní budova je vzhledem k počtu tříd a žáků prostorově nadstandardní. Vzhledem k předmětu inspekce je ve škole k dispozici učebna přírodovědných předmětů, která slouží k výuce fyziky, chemie a přírodopisu. Výuka předmětů matematiky a českého jazyka probíhá v klasických třídách. Prostory tříd a jejich vybavení umožňují plnit stanovený vzdělávací program.

Školní nábytek je ve třídách přizpůsoben věku dětí. Zařízení školním nábytkem na 1. stupni je na průměrné úrovni, na 2. stupni pouze vyhovující, značně opotřebovaný. Škola je vybavena staršími funkčními pomůckami, pro potřebu školy v dostatečném množství. Některé pomůcky v kabinetech (nástěnné obrazy, atlasové soubory, publikace) jsou zastaralé a v mnoha případech již nepoužitelné. Z audiovizuálních pomůcek mají vyučující k dispozici několik magnetofonů, zpětné projektory a videa. Didaktická technika v učebnách byla k dispozici, nebo byla do tříd pravidelně přenášena. V rámci programu *Internet do škol* získala škola sedm počítačů, jejich využití kromě informatiky je zatím sporadické. Softwarová podpora výuky matematiky i ostatních předmětů je omezena na balíček vyučovacích programů, které byly součástí oficiální dodávky. Žáci jsou dostatečně vybaveni učebnicemi, pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami má škola běžné učebnice a pomůcky.

Vybavení knihovny byla v posledních letech věnována pozornost. Staré tituly byly vyřazeny. V současné době je velmi dobře vybavena jednotlivými tituly i sadami knížek pro 1. stupeň základní školy. Byly zakoupeny encyklopedie, dětské odborné knížky i odborná literatura pro učitele. Sporadické až nedostatečné je však vybavení literaturou vhodnou pro žáky 2. stupně. Nedostatkem je malý počet pravidel českého pravopisu.

Hlavním zájmem vedení školy v oblasti materiální je dokončení oprav, rekonstrukcí a zlepšení celkového vzhledu školy i jejího nejbližšího okolí. Kontrola využití a stav používané techniky a pomůcek je spíše nahodilá. Širší veřejnost materiálně - technické zázemí školy nevyužívá, s výjimkou tělocvičny.

Školní družina má k dispozici vlastní hernu. Kromě tohoto prostoru využívá pravidelně tělocvičnu, chodbu, odpočinkový kout s kobercem. Materiál pro činnost je dostupný všem žákům, přehledně uložen přímo v herně. Prostorové podmínky ŠD odpovídají částečně jejím potřebám a jsou průměrné. Vybavení nábytkem, kobercem a audiovizuální technikou je pouze vyhovující. Starší stoly a židličky svojí velikostí odpovídají antropometrickým požadavkům dětí mladšího školního věku. Využití herny, zejména pro pohybové aktivity, je omezené, ale pro realizaci dalších činností postačuje. Její uspořádání neumožňuje kvalitní práci v menších skupinkách. Prostředí herny je esteticky podnětné, tématickou výzdobou jsou práce žáků.

Žáci mají k dispozici úzký sortiment starších her, stavebnic, knih časopisů a hraček. Chybí moderní stolní hry, elektronické hračky a výpočetní technika. Nedostatečné je herna vybavena

variabilně sestavitelnými odpočinkovými kouty (stany, skrývačky), matracemi a poduškami. Pro svou činnost má naopak dostatek drobného spotřebního a sportovního materiálu. Materiálně technické zázemí ŠD je na standardní úrovni.

Materiálně-technické podmínky základní školy a školní družiny umožňují a podporují efektivní vzdělávání a realizaci vzdělávacích programů a jsou hodnoceny stupněm dobrý.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Výuka žáků ve škole je realizována podle výše zmíněného vzdělávacího programu, který je v plném rozsahu uplatňován. Pro integrované žáky se speciálními vzdělávacími potřebami zpracovávají třídní učitelé podrobné individuální vzdělávací programy. Závěrem každého školního roku provádějí jejich vyhodnocení.

Učební plán pro matematiku umožňuje v devátém ročníku vyučovat 5 hodin, čehož škola využila. Učební plán je v souladu s rozvrhem hodin a reálnou výukou. *Výuka podle platných učebních osnov sledovaných předmětů je dodržována a je tedy v souladu s učebními dokumenty vzdělávacího programu.*

Kontrolované třídní knihy (2002/2003 a 2003/2004) průkazně zachycují průběh vzdělávání v loňském i letošním školním roce. Zápisy v třídních knihách, zejména na 1. stupni vždy nezachycují průběh vyučování předmětu matematiky (neúplné zápisy, chybějící témata). Učitelky zpracovávají časově tematické plány, ředitelka kontroluje jejich existenci a obsahovou stránku. *Kontrola dokumentace, zachycující naplňování učebních osnov, je neúčinná.*

Organizaci výchovně-vzdělávacího procesu školy vůči žákům upravují zejména rozvrh hodin a školní řád. Školní řád a vnitřní řád, schválené a projednané pedagogickou radou, mají velmi dobrou úroveň. Odpovídají vyhlášce č. 291/1991 Sb., o základní škole. Obsahují mimo jiné práva žáků a ustanovení týkající se sociálně patologických jevů, včetně represivních opatření při jejich porušení.

Kontrolou rozvrhu hodin, sledováním organizace hodin a přestávek, byly zjištěny tyto skutečnosti. Výuka začíná v 7,50 hodin. Dopolední přestávky mezi 1. a 2. vyučovací hodinou a mezi 4. a 5. vyučovací hodinou a 5. a 6. vyučovací hodinou jsou místo deseti minut pouze pětiminutové. Polední přestávka místo šedesáti minut pouze padesát pět minut. Dopolední malá přestávka mezi 6. a 7. vyučovací hodinou je místo deseti minut pouze pětiminutová. Škola podala žádost o udělení výjimky u MŠMT z důvodu nevhodného autobusového spojení.

Informace o průběhu výuky a výsledcích žáků, případně chování, získávají zákonní zástupci standardními cestami. Škola preferuje informace prostřednictvím žákovských knížek a třídních schůzek, v případě nutnosti volí osobní jednání. Výroční zpráva o činnosti školy obsahuje veškeré předepsané náležitosti a má dobrou vypovídací hodnotu. Ve veřejných prostorách se mohou rodiče seznámit nejen se školním řádem, ale také se všemi informacemi, k nimž škola umožňuje svobodný přístup. *Organizace výchovně vzdělávacího procesu je funkční.*

Za systém výchovného poradenství odpovídá výchovná poradkyně. Funkci dočasně třetím rokem vykonává učitelka s dlouholetou praxí. Pro funkci je připravována další kolegyně, která 1. rokem absolvuje kvalifikační studium výchovného poradenství. Činnost výchovné poradkyně je zaměřena především na poradenství v oblastech profesionální orientace žáků, koordinaci vyšetření žáků se zdravotními problémy, na evidenci žáků se specifickými

poruchami učení a chování, odpovídá za vypracování *Individuálních vzdělávacích programů* integrovaných žáků a provádí informační činnost. Působí současně jako školní metodik prevence a odpovídá za sestavení a realizaci minimálního preventivního programu (dále MPP). Prostorové podmínky k práci a materiálně - technické vybavení učebnicemi, odbornými materiály a pomůckami nesplňují požadavky pro výkon funkce. Chybí především novější odborná literatura a vlastní kabinet.

Škola nemá vlastního školního psychologa ani speciálního pedagoga. Od třetího ročníku vede reedukaci skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami proškolená pedagožka. Spolupráce s pedagogicko - psychologickou poradnou je na standardní úrovni. Spolupráce s rodiči je pozitivní především v rámci profesionální orientace žáků.

Škola se problematikou sociálně patologických jevů zabývá, je z části obsažena v MPP. *Plán protidrogové prevence* formálním způsobem uvádí oblasti, prostředky a možnosti využívání volného času a působení školy na žáky. Nezahrnuje všechny součásti školy, kromě jiného činnost ŠD je velmi nekonkrétní vzhledem k věkovým skupinám dětí. Chování žáků sleduje vedení školy pravidelně, jejich docházku a případné přestupky řeší operativně ve spolupráci s dalšími partnery (Policie ČR, sociální péče). Důvěrné informace o žácích jsou uloženy tak, aby nemohlo dojít k jejich zneužití. *Systém výchovného poradenství přispívá ke zlepšení výchovně - vzdělávacího procesu.*

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyku

Týdenní hodinová dotace českého jazyka odpovídá učebnímu plánu, také členění předmětu na jazykovou část, literární výchovu a sloh je v souladu s požadavky vzdělávacího programu. Výuka byla sledována v druhém až devátém ročníku. Kontrola zápisů v třídních knihách loňského školního roku prokázala plnění učebních osnov i respektování úprav a doplňků vzdělávacího programu z roku 1998. Příprava na jednotlivé hodiny byla zodpovědná, promyšlená po metodické stránce i vzhledem k přípravě pomůcek, informativní literatury i audiotechniky.

Personálně zabezpečují výuku odborně i pedagogicky způsobilí učitelé, a to na 1. i 2. stupni. Materiální zázemí pro výuku bylo dobré. Praktický nácvik byl omezen menším počtem pravidel českého pravopisu. Funkčně byl využit v několika sledovaných hodinách zpětný projektor, ve třech hodinách vplynula kontinuita s předcházejícím učivem, neboť žáci zpracovávali úkoly zadané na základě zhlédnuté videoukázky. Ve většině tříd bylo vytvořeno didakticky podnětné prostředí, na 2. stupni byl vybudován základ odborné učebny českého jazyka (se sadami odborné literatury, televizí, videem, zpětným projektoem).

Organizaci hodin v pátém až devátém ročníku ovlivnily menší zkušenosti vyučujících. Obě ale využívaly didaktickou techniku a zařazovaly pestré i méně obvyklé formy práce. Na prvním stupni využily učitelky svých zkušeností, v hodinách probíhal nácvik učiva, jeho aplikace, uplatňovány byly individuální přístup a častá zpětná vazba. V určitých částech hodin byly postupy práce rutinní. Ve dvou velmi dobrých sledovaných hodinách převažoval činnostní styl práce, účelně žáci pracovali s názorem, splnili zadané úkoly. Celkově však převažovala frontální práce, v níž měly učitelky dominantní roli, pro žáky byla taková činnost méně efektivní. V sledovaných hodinách nebyla téměř využita diferenciac.

Zásadním nedostatkem bylo malé využívání úvodní motivace i motivace k jednotlivým úkolům. Vyučující však žáky často chválili, povzbuzovali, individuálně pomáhali. Psychohygienu práce byla dodržována zařazováním méně náročných úkolů, prací na kobereci nebo ve dvojicích. Leváci byli správně posazeni.

Interakce a komunikace byly v podstatě bezproblémové. Zkušenější učitelé si lépe poradili s důsledným vyžadováním daných pravidel chování, začínající učitelky sbírají podněty a učí se zvládat nepřiměřené chování některých žáků. Celkově byla atmosféra zhlédnutých hodin klidná, spíše přátelská, žáci nebyli stresováni.

Mluvní projevy žáků nebyly většinou dobré. Učitelé jen někdy vyžadují odpovědi celou větou, žáci často odpovídali jedním slovem. Přístup učitelů byl různý, jen někteří opravovali nesprávné odpovědi. Také hodnocení v závěru hodin bylo rozdílné-funkční i spíše formální. Zaznamenaná klasifikace byla vzhledem k ústnímu a písemnému projevu vyvážená.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy byly v českém jazyku na 1. i 2. stupni hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice

Specifickou organizaci má předmět v 8. třídě, ve které jsou umístěni žáci 7. a 9. ročníku. Dvě hodiny jsou žáci spojeni a zbývající hodiny jsou vyučování odděleně. Výuka byla sledovaná celkem v devíti hodinách, v pěti na 1. stupni a ve čtyřech na 2. stupni.

Časově-tematické plány v základních tématech korespondují s osnovami. Na 1. stupni vyučující vycházeli z písemných příprav. Příprava a obsah probíraného učiva byly ovlivněny texty učebnic. Ve sledovaných hodinách byly struktura a stanovené výukové cíle voleny přiměřeně k věku. Podle zápisů v letošních třídních knihách probírané učivo plynule navazovalo na předchozí látku. Při přípravě, u některých vyučujících, chybělo zařazování didaktické techniky, názorných materiálů a učebních pomůcek, pouze na vyhovující úrovni bylo respektování individuálních potřeb žáků a zohlednění různého stupně vědomostí žáků.

Hospitace proběhly u všech učitelů matematiky. Komunikace vyučujících byla odborně i věcně správná. Z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti je personální zajištění výuky velmi dobré.

Výuka probíhala v klasických třídách, počítačová učebna během inspekce využita nebyla. Prostorové, světelné i tepelné podmínky učeben byly s ohledem na počet žáků odpovídající. Prostředí tříd, zejména na 2. stupni, nebylo didakticky podnětné a mělo menší estetickou úroveň. Vybavení starším opotřebovaným nábytkem nesplňovalo zcela psychohygienické požadavky žáků. Materiálně-technické zázemí předmětu tvořily převážně starší pomůcky a ucelené řady učebnic a cvičebních textů. Mnoho pomůcek si vyrobili vyučující sami. Didaktická technika byla použita v polovině hodin. Materiální podpora výuky patřila k průměrným stránkám všech zhlédnutých hodin.

Ve výuce převažoval frontální způsob práce. Stavba hodin se příliš nelišila. Po seznámení s cílem hodiny probíhalo ústní opakování, na 1. stupni zpravidla formou soutěže, při níž se dařilo nadprůměrným žákům. Na 2. stupni se značná pozornost věnovala hodnocení domácích úkolů a ústním rozcvíčkám. Výkladová část na 1. stupni využívala názorných pomůcek, na 2. stupni při výkladu (případně opakovaném výkladu) byl zpravidla použit řízený rozhovor za dominantní role učitele, při němž byly žákům předávány hotové a ucelené informace. Při procvičování a opakování se používané formy a metody práce výrazně lišily. Na 1. stupni byly patrné herní činnosti, objevila se i skupinová práce. Žáci při nich využívali připravené pomůcky, sešity, pomocné texty, skládky a nakopírované materiály pro samostatnou práci. Prostor dostaly didaktické hry na nástěnných a magnetických tabulích, případně na koberecích. Učitelky reagovaly na únavu žáků zařazováním aktivních činností, které vedlo k zapojení co největšího počtu žáků a uplatnění i méně úspěšným žákům. Střídání činností snižovalo únavu žáků a udržovalo jejich pozornost po celou hodinu. Na 2. stupni, až na výjimku (8. ročník), byly patrné výhradně frontální způsoby práce. Pravidelně se pracovalo s učebnicemi a náplní této části bylo dlouhé opakování a procvičování jediného tématu. Všichni žáci plnili stejné úkoly, ve stejném rozsahu, bez diferenciací v množství zadávaných úkolů. Zpravidla jeden

nebo dva žáci pracovali u tabule pod kontrolou učitele a ostatní v lavicích. Žáci nebyli vedeni cílevědomě k samostatnosti (učitel diktoval zadání úloh, nevěnoval se kontrole práce v lavicích). Tato monotónní činnost dostatečně neaktivovala všechny žáky. Naopak motivačně působily problémová zadávání logických úloh a práce s chybou. Nevyhovující část hodin představovaly jejich závěry. Pro přetažení vyučovacího času nezbýval prostor pro zhodnocení hodiny, práce žáků nebo na jejich vlastní vyjádření se k výuce.

Rozdíly v organizaci práce i vyučovacích metodách se promítaly i do motivace žáků. Na 1. stupni se využívalo jak vstupní motivace (písnička, říkanka, vyprávění), tak průběžné (herní činnosti, soutěže), nebo využití mezipředmětových vztahů. Na 2. stupni seznámení žáků s cílem hodin bylo většinou formální. Opomíjena byla vstupní motivace, využití probíraného učiva v praktickém životě. Aktivita žáků byla většinou podporována pouze dotazy učitelů.

Ve třídách bylo příznivé klima, negativní projevy chování nebyly. Vztahy učitelů a žáků v hodinách byly založeny na oboustranně akceptovaných pravidlech jednání. Úroveň komunikace ze strany učitelů byla většinou jednosměrná. Omezený prostor měli žáci pro rozvoj komunikativních dovedností. Častým kladením uzavřených otázek, nutili učitelé žáky, aby odpovídali jednoslovně.

Hodnocení a klasifikace žáků nebyly četné. Jejich vědomosti a dovednosti nebyly hodnoceny ani průběžně. Nejvíce bylo využíváno slovní hodnocení práce žáků formou pochval. Sumární závěrečné shrnutí a zhodnocení společné práce chybělo. Výjimku tvořila hodina v třetí a čtvrté třídě, kde si pro ně vyučující udělala čas. Zcela absentovalo využití sebereflexe žáků, ocenění pokroku a respektování individuálních schopností žáků.

Výuka matematiky byla dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů - přírodopis a chemie

Výuka přírodopisu a chemie byla sledována v průběhu šesti vyučovacích hodin v sedmém až devátém ročníku. Odborná a pedagogická způsobilost obou vyučujících v hospitovaných hodinách měla kladný vliv na věcnou a odbornou správnost výuky. Učitelky byly informovány o žácích se specifickými vývojovými poruchami učení a individuální práce s nimi byla při inspektovaných hodinách zaznamenána. Vlastní příprava vyučujících na jednotlivé sledované hodiny byla kvalitní, projevila se v dobré návaznosti na předcházející témata a vhodně stanovenými cíli výuky vzhledem k aktuálnímu složení třídy.

Výuka probíhala v odborné pracovně, která je vhodně vybavena a esteticky uspořádána, vzhledem k cílům a činnostem pro výuku přírodopisu. V této pracovně je umístěn obrazový a informační materiál, biologické preparáty a přírodniny, ilustrující a aktuálně doplňující vyučovaná témata, prosklené skříně s pomůckami k výuce chemie, s modely fyzikálních přístrojů aj. K dispozici je zde promítací technika a videotechnika, která byla v hospitovaných hodinách použita (zpětný projektor a videozáznam). Při výuce byly často a vhodně zařazeny práce s učebnicemi, s některými pomůckami (lupy, mikroskopy) a k demonstraci frontální chemické pokusy. Materiální podpora sledované výuky měla velmi dobrou úroveň.

Obě vyučující zařazovaly pestré výukové metody, upřednostňovaly frontální a účelné vedení, v případě potřeby zařazovaly individuální výuku a pomáhaly těm žákům, kteří tuto pomoc potřebovali. Žáci měli možnost získávat poznatky verbálním působením učitelek i pomocí názorných pomůcek (příprava vlastních preparátů vlasů, zvířecích chlupů) a individuálně získanými znalostmi. Aktivita žáků byla rozdílná v ročnicích i v průběhu výuky. Vyučující vždy vhodně reagovaly změnou činnosti a jinými relaxačními prvky, popřípadě zmírněním tempa výuky.

Vstupní motivace byla převážně nahrazena sdělením programu hodiny. Průběžnou motivaci a také interakci a komunikaci se žáky ovlivňovaly osobnostní vlastnosti vyučujících. Úroveň využití byla různá. Týmová spolupráce žáků, vzhledem k zmíněnému způsobu výuky, nebyla vždy možná. Efektivní uplatnění skupinové práce proběhlo převážně v hodinách přírodopisu, zde byla žákům dána možnost využívat vlastní postupy, získat informace z jiných zdrojů, provádět vlastní pozorování přírodnin. Zájem žáků o výuku byl zřetelný.

Výuka probíhala v dobré pracovní atmosféře, učitelky byly v interakci s žáky klidné, důsledně vyžadovaly pracovní a sociální návyky. Žáci respektovali daná pravidla chování. Ve sledovaných třídách byly děti důvěřivé, přátelské, vyučující vstřícné. Možnost vyjadřování vlastního názoru, argumentace a diskuse byly většinou využity, rozvoji komunikativních možností a dovedností byl dán dostatečný prostor. Žáci zřídka odpovídali celou větou, v jejich mluvních projevech byly rezervy. Obě učitelky většinou opravovaly nespisovná vyjádření, nenásilnou formou využívaly dříve získaných znalostí žáků, vždy se snahou o jejich motivaci k navazujícímu učivu. Ve sledovaných vyučovacích hodinách nechyběl funkční shrnující a hodnotící závěr.

Ve většině sledovaných hodin učitelky chválily, oceňovaly výkony žáků, povzbuzovaly a pomáhaly, převažovalo ústní pozitivní hodnocení. Méně bylo využito úspěšného sebehodnocení žáků. V průběhu výuky byly vhodně využity mezipředmětové vztahy, učivo bylo aktualizováno vlastními prožitky žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou ve skupině sledovaných přírodovědných předmětů – přírodopis a chemie hodnoceny stupněm velmi dobrý.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Vnější evaluační nástroje zatím škola nevyužívá. Ve škole jsou zadávány prověrky, ředitelka je porovnává s pololetní i závěrečnou klasifikací. Již několikrát se škola zapojila do systému testování srovnatelných venkovských škol okresu v zadávání srovnávacích prověrek z českého jazyka a matematiky v šestém až devátém ročníku. O výsledcích žáků získává škola také přehled z účasti na olympiádách a soutěžích. Dobré výsledky mají žáci v ekologických aktivitách.

Celkově jsou průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY

Svoji práci ŠD umožňuje rozvoj individuálních schopností dětí a přispívá ke smysluplnému naplňování jejich volného času. Kontinuitu výchovy v celém zařízení zaručuje spolupráce vychovatelky s ostatními pedagogy a její participace na výuce výchovných předmětů a logopedie. ŠD se podílí pravidelně na akcích školy. Činnost obou subjektů je úzce koordinována. Plán práce činnosti ŠD je přílohou plánu práce školy.

Práce školní družiny navazuje na výchovně-vzdělávací činnost školy.

Vnitřní dokumentace (přehled výchovné práce, zápisové listky, docházkový sešit) je vedena přehledně.

Zápisy v *Přehledu výchovné práce* průkazně zachycují průběh výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny.

Organizace a průběh činností ve ŠD

Vychovatelka vyváženě plánuje kolektivní a individuální formy činnosti. Sestavení týdenního programu odpovídá potřebám dětí mladšího školního věku, zahrnuje všechny činnosti stanovené vyhláškou pro ŠD. Režim dne je pestrý, reaguje operativně na roční období.

Před obědem probíhaly individuální odpočinkové činnosti. V rámci oběda poskytovala ŠD dětem sociální servis, při němž převažovaly sebeobslužné činnosti. Děti se učily zásady stolování a dodržování hygienických návyků před jídlem a po něm. Odpolední program zahajovaly řízené zájmové činnosti v herně, zpravidla výtvarná a pracovní výchova (kreslení, modelování). Motivační zahájení (vyprávění, písničky, poslech pohádky) navodilo potřebnou atmosféru pro vlastní práci. Po úvodu si děti společně o tématu popovídaly, při diskusi měly prostor k dialogu a možnost rozvíjet si komunikativní dovednosti. V dalším sledovaném úseku vytvářely výrobky podle tématu zadání. Uplatňovaly tvůrčí fantazii. Děti měly dostatečný prostor k úspěšné seberealizaci a pro relaxaci. Řízené činnosti nenásilně přecházely na individuální a skupinové spontánní aktivity, při nichž si děti hrály na koberec nebo u stolů, případně odpočívaly. V dalším časovém úseku děti společně absolvovaly vycházku do přírody.

Vychovatelka při zhlédnutých hodinách vydávala jasné pokyny, dbala na dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel. K dětem přistupovala laskavě, snažila se rozumnou formou jim vysvětlit své názory, za respektování jejich osobností.

V průběhu hospitací bylo zřejmé, že žáky připravené činnosti baví, pracovali s chutí a zaujetím. Měli při nich prostor a čas na vzájemnou komunikaci a spolupráci.

Školní družina plní své sociální poslání, umožňuje žákům možnost kvalitního využití volného času. Průběh činností je celkově hodnocen jako velmi dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené v posledním rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jsou v souladu s údaji uvedenými ve zřizovací listině školy. Podle *Výkazu o základní škole Škol (MŠMT) V 3 – 0 1 podle stavu k 30. září 2003* škola vykazuje dvě skupiny školního klubu, které nejsou uvedeny ve zřizovací listině školy a ani v posledním rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Ve škole byla provedena tematicky zaměřená inspekce - *Výchova a vzdělávání k lidským právům a toleranci*. Výsledky budou zpracovány v celostátním měřítku a zveřejněny v souhrnné zprávě.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Organizační řád (materiál ředitelky, aktualizován k 1. lednu 2003).
2. Plány práce metodického sdružení, předmětové komise humanitních a přírodovědných předmětů pro školní rok 2003/2004.
3. Přehled dalšího vzdělávání učitelů pro školní roky 2002/2003 a 2003/2004.

4. Plán hospitační a kontrolní činnosti pro školní rok 2003/2004.
5. Vnitřní řád (materiál ředitelky, aktualizován k 1. lednu 2003).
6. Třídní knihy 2002/2003, 2003/2004.
7. Zápisy z pedagogické rady ve školním roce 2002/2003.
8. Zápisy z provozních porad.
9. Výběr žákovských prací a žákovských knížek.
10. Docházkový sešit školní družiny pro školní rok 2003/2004.
11. Zápisové lístky do školní družiny pro školní rok 2003/2004.
12. Třídní výkazy, katalogové listy školního roku 2003/2004.
13. Rozvrh hodin školního roku 2003/2004.
14. *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol a předškolních zařízení čj. 13 348/03-21 ze dne 10. dubna 2003.*
15. *Zřizovací listina ze dne 30. října 2002, čj. 906/02 včetně Dodatku č.1, ke zřizovací listině z 2. ledna 2003.*
16. Udělení výjimky z počtu žáků pro ZŠ T.G.M. Žiželice, čj. 17 450/03-22, z 10. dubna 2003.
17. *Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3 – 0 I podle stavu k 30. září 2003.*
18. *Úprava délky přestávek na základě vyjádření MŠMT, čj. D82/99.*
19. Přehled výchovně vzdělávací práce školní družiny pro školní rok 2003/2004.
20. Řád školy.
21. Rozpis vyučovacích hodin a přestávek pro školní rok 2003/2004.
22. Personální dokumentace.
23. Inspekční zpráva čj. 031 176/99-2065.
24. Řád školní družiny.
25. Učební plán Základní školy Žiželice pro 1. - 9. ročník.

ZÁVĚR

Pedagogický sbor je v současné době stabilizovaný, převažují učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Organizační struktura, informační systém, koncepční záměry byly funkční, promyšlené a ověřené. Přejít do právní subjektivity a sloučení jednotlivých složek znamenaly pro vedení školy nárůst nových úkolů, které jsou postupně plněny. Rezervy byly zjištěny v rozdělení kompetencí a v kontrolní činnosti mezi ředitelkou a její zástupkyní.

Obec věnuje pozornost renovaci a rekonstrukci budovy a okolí školy a využívá k tomu státní dotace. Další investice bude vyžadovat pořízení některého vnitřního vybavení školy, zvláště nových funkčních učebních pomůcek pro výuku prakticky všech předmětů.

Průběh a výsledky vzdělávání měly celkově dobrou úroveň. Vedle odborné a věcně správné výuky byly pozitivně hodnoceny výchovné aktivity, bezproblémová interakce a komunikace mezi učiteli a žáky a zodpovědný a pečlivý přístup pedagogů k výchovně-vzdělávacímu procesu. Rezervy byly zjištěny v nedostatečnosti materiální podpory a ve využití metod hodnocení a motivace žáků. Svými osobnostními vlastnostmi ovlivňuje ředitelka školy pozitivně své spolupracovníky ve všech součástech školy.

Školní družina

Personální podmínky školní družiny jsou vzhledem ke zjištěné kvalitě její výchovně-vzdělávací činnosti hodnoceny jako velmi dobré. Vychovatelka je vůči potřebám a zájmům dětí vstřícná.

Materiální zázemí školní družiny umožňuje realizovat výchovně-vzdělávací práci. Žáci mají ve školní družině vhodné podmínky i z hlediska jejího vnitřního vybavení.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	RNDr. Antonín Smrž	A. Smrž v.r.
Členové týmu	Mgr. Eva Grušová	E. Grušová v.r.
	Václav Zemek	V. Zemek v.r.

V Benešově dne 17. října 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 10. listopadu 2003

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
PaedDr. Hana Svobodová	H. Svobodová v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI Benešov, Černoletská 1997, 256 01 Benešov. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství Zborovská 11, Praha 5	25-11-2003	021 224/03-5161
Zřizovatel-Obec Žiželice, Masarykovo nám. 1, Žiželice nad Cidlinou	25-11-2003	021 223/03-5161

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.